

**TARBIJAKAITSE JA
TEHNILISE JÄRELEVALVE
AMET**

Haapsalu Linnavalitsus
Posti tn 34
90504 Haapsalu linn, Haapsalu linn
Lääne maakond

Teie: 21.05.2024 nr 5-1/2/23-3

Meie: 27.05.2024 nr 16-6/24-07233-002

**Arvamus Rohuküla sadama lõunabasseini
sadamarajatiste rekonstrueerimise
keskkonnamõju hindamise programmi
kohta**

Edastasite Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile (TTJA) 21.05.2024 kirja nr 5-1/2/23-3, milles küsisite TTJA seisukohta Rohuküla sadama lõunabasseini sadamarajatiste rekonstrueerimise keskkonnamõju hindamise (KMH) programmi kohta.

TTJA tutvus esitatud dokumentidega ning märgime, et KMH programmi tabelis 4 „KMH asjaomaste asutuste loetelu koos menetlusse kaasamise põhjendusega“ on kirjas TTJA kaasamise põhjendusena: Ehitustegevuse järelevalve eest vastutav asutus. Palume see eemaldada, kuna TTJA ei tee ehitusaegset järelevalvet ning lisada õige kaasamise põhjendus.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Liina Roosimägi
ehituse tegevusõiguse talituse juhataja

Viktoria Burtin +372 620 1751
viktorja.burtin@ttja.ee

Haapsalu Linnavalitsus
hlv@haapsalulv.ee
Posti tn 34
90504, Haapsalu

Teie 21.05.2024 nr 5-1/2/23-4

Meie 04.06.2024 nr 9.3-4/24/5328-2

**Seisukoht Rohuküla sadama
lõunabasseini sadamarajatiste
rekonstrueerimise KMH programmi
kohta**

Võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 15¹ lg 4, palusite Terviseameti lääne regionaalosakonna (ameti) seisukohta Rohuküla sadama lõunabasseini sadamarajatiste keskkonnamõju hindamise (edaspidi KMH) programmile.

AS Saarte Liinid kavandab Rohuküla sadama lõunabasseini olemasoleva sadamarajatise (Läänemuul, Lõunamuul ja Ristmuul) rekonstrueerimist Lääne maakonnas Haapsalu linnas Rohukülas Rohuküla sadam 1 maaüksusel (katastritunnus 67401:001:0738, pindala 6,84 ha).

Kavandatav tegevus näeb ette:

- lõunamuuli rekonstrueerimine, läänemuuli taastamine ja rekonstrueerimine ning ristmuuli rekonstrueerimine, millega kaasneb kuni 180 000 m³ tahkete ainete uputamine merepõhja;
- kaide nr. 1 ja 8 rekonstrueerimine, kaide nr. 6 ja 7 pikendamine;
- kaldakindlustus 5. kai lõunakülje täiendavaks kaitsmiseks lainetuse eest;
- nõlvakindlustuse tugimüüri rajamine kinnistu katastritunnusega 67401:001:0738 lõunapiiril;
- betoonist kaldteede rekonstrueerimine (jääteele mahasõit ja aluste veeskamiskoht);
- sadama vee-ala puhastamine vanade muulide jäänustest ja rajatava muuli vundamendile ehituskaeviku rajamine koos akvatooriumi süvendamisega mahus kuni 210 000 m³;
- sadama veevarustuse, kanalisatsiooni, elektrivarustuse ja välisvalgustuse rekonstrueerimine;
- hooldussüvendustööd koos kaadamisega mahus kuni 100 000 m³.

Mõjutatavate keskkonnanähtudeks käsitletakse KMH raames neid objekte, alasid ja valdkondi, mis on kavandatava tegevuse eeldatavas mõjualas ning mida kavandatav tegevus võib mõjutada mõjuallikate kaudu (kaitstavad loodusobjektid; merekeskkond; maismaa taimestik ja loomastik; mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale; mõju kliimale ja kavandatava tegevuse tundlikkus kliimamuutuse korral; mõju kultuuripärandile; avariilukordade võimalikkus; jäätmete).

Terviseameti lääne regionaalosakond on tutvunud Rohuküla sadama lõunabasseini sadamarajatiste rekonstrueerimise keskkonnamõju hindamise programmiga ning täiendavaid ettepanekuid programmi sisule ametil ei ole.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Reelika Tammai
vaneminspektor (keskkonnatervis)

Reelika Tammai
55572382 Reelika.Tammai@terviseamet.ee

TRANSPORDIAMET

Helen Rammu
Haapsalu Linnavalitsus
hlv@haapsalulv.ee

Teie 21.05.2024 nr 5-1/2/23-5

Meie 13.06.2024 nr 7.2-4/24/8857-2

**Rohuküla sadama lõunabasseini KMH
programmi kohta seisukoha andmine**

Austatud Helen Rammu

Transpordiamet on läbi vaadanud Teie poolt esitatud Rohuküla sadama lõunabasseini sadamarajatiste keskkonnamõju hindamise (KMH) programmi (töö nr. 24000032) eelnõu ning meil ei ole märkusi selle asjakohasuse, piisavuse ega ekspertrühma koosseisulise piisavuse kohta.

Samas juhime tähelepanu, et KMH programmi peatükis „1. Sissejuhatus“ viidatud KeHJS § 6 lõige 1 punkt 13 ei käsitle olulise keskkonnamõjuga tegevusena süvendamist ja tahkete ainete uputamist merepõhja.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Kert Süsmalainen
juhataja
laevateede ja sadamate osakond

Mart Mikson
53927570, Mart.Mikson@transpordiamet.ee

Haapsalu Linnavalitsus
hlv@haapsalulv.ee

Teie 21.05.2024 nr 5-1/2/23-2

Meie 18.06.2024 nr 6-3/24/10944-2

Seisukoht Rohuküla sadama lõunabasseini sadamarajatiste rekonstrueerimise keskkonnamõju hindamise programmi kohta

Edastasite Keskkonnaametile¹ keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 15¹ lg 1 alusel seisukoha andmiseks Rohuküla sadama lõunabasseini sadamarajatiste rekonstrueerimise keskkonnamõju hindamise (edaspidi KMH) programmi². Antud KMH programm on koostatud ehitusloa taotlusega nr 2311271/07298 kavandatud rajatiste rekonstrueerimiseks. Haapsalu Linnavalitsus algatas Rohuküla sadama lõunabasseini sadamarajatiste rekonstrueerimise KMH oma 04.10.2023 korraldusega nr 910.

Kavandatava tegevuse eesmärk on Lääne maakonnas Haapsalu linnas Rohukülas Rohuküla sadam 1 maaüksusel³ rekonstrueerida Rohuküla sadama lõunabasseini kaitserajatised, mis kaitsevad sealt väljuvaid ja sinna suunduvaid parvlaevu. Eesti looduse infosüsteemi (EELIS, Keskkonnaagentuur) andmetel ulatub tegevustega hõlmatud ala Väinamere hoiualale (Läänemaa), Väinamere linnu- ja loodusala⁴. Tegemist on juba küll tugevate inimõjudega sadamaalaga, kuid kavandatava tegevuse piirkonnas on siiski registreeritud hoiuala ja loodusala kaitse-eesmärgiks seatud elupaigatüüpide karid (Natura kood 1170), veealused liivamadalaad (1110) ning liivased ja mudased pagurannad (1140) esinemine; ca 270 m kaugusele jäävad ka hoiuala maismaa osale inventeeritud poollooduslike koosluste rannaniitude (1630*) ja lubjavaeste aruniitude (6270*) levikuala. Samuti on piirkonnas registreeritud Väinamere hoiuala kaitse-eesmärgiks seatud viigerhülge (*Phoca hispida bottnic*) elupaik.

Keskkonnaamet on esitatud materjalidega tutvunud ning järgnevalt esitab Keskkonnaamet täiendavad ettepanekud, millega palub arvestada:

1. KMH programmis on läbivalt välja toodud, et kavandatakse ka mitte taastatavate muulide (lainemurdjate) lammutamine ning viidatakse, et sellel võiks olla positiivne mõju. Seejuures ei ole selgitatud, kas vanade muulide eemaldamine merest on millekski vajalik või soovitakse sellega vaid parandada merekeskkonda. Kaaluma peaks veealuste lainemurdjate eemaldamise mõttekust - nende eemaldamine tekitab asjatut häiringut ning tänaseks päevaks on nad kujunenud keskkonna loomulikuks osaks ning ühtlasi pakuvad varjepaiku vee-elustikule. Tuleb uurida nende muuli jäänuste praegust seisundit, kuna sinna võib olla kujunenud karidele iseloomuliku elustikuga kooslus. Juhul, kui kooslus on kujunenud, siis

¹ Kiri on registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 21.05.2024 nr 6-3/24/10944

² KMH programm „Rohuküla sadama lõunabasseini sadamarajatiste rekonstrueerimise keskkonnamõju hindamine“, koostaja Skepast&Puhkim OÜ, töö nr 24000032, kuupäev 07.05.2024

³ Katastritunnus 67401:001:0738, registriosa nr 862832, pindala 6,84 ha

⁴ EELIS koodid vastavalt KLO2000241, RAH0000133, RAH0000605

võiks muuli jäänused alles jätta, kui need ei sega just laevaliiklust ja muulide materjali pole mõeldud mujal kasutada. Muuli jäänuste alles jätmisel väheneks heljumi ja häirimise mõju ülejäänud elustikule.

Keskkonnaamet on oma 26.05.2023 kirjas⁵ viidanud, et tuleb veenduda ehitusprojekti kavandatud rajatiste kooskõla looduskaitseaduse (edaspidi LKS) §-ga 38. LKS § 38 lg 3 kohaselt on ranna ehituskeeluvööndis uute ehitiste ja rajatiste ehitamine keelatud. Juhime tähelepanu, et keskkonnaluba vee erikasutuseks ei anta, kui tegevus ei ole kooskõlas kehtiva planeeringuga (keskkonnaseadustiku üldosa seadus § 55), ka ehituseadustiku kohaselt peab olema tegevus kooskõlas planeeringutega (ehituseadustik § 12 lg 2, § 42 lg 1, § 44 p 1):

- 1) Ehituskeeluvööndis ei kehti ehituskeeld kalda kindlustusrajatisele⁶ ning olemasoleva ehitise esmakordsele juurdeehitisele juhul, kui juurdeehitise maht on väiksem kui üks kolmandik olemasoleva ehitise kubatuurist⁷. Rohuküla sadama lõunabasseini kaitserajatised on kantud ehitisregistrisse olemasolevate ehitistena, seega on võimalik nende rekonstrueerimisel kasutada LKS § 38 lg-s 4 toodud erandeid.
 - 2) Palume projekti lisada täiendavalt informatsioon ehituskeeluvööndis ehitamist võimaldavate erandite kohta.
2. KMH programmi lk 15 on kirjas: „*Samas piirkonnas Väinamere hoiualal kavandatava tegevuse alast 140 m kaugusel on registreeritud kolme III kaitsekategooria kaitstava liigi elupaigad: balti sõrmkäpp (Dactylorhiza baltica), niidu-kuremõök (Gladiolus imbricatus), Kahkjaspunane-sõrmkäpp (Dactylorhiza incarnata)*“. Juhime tähelepanu, et kaitstavate taimeliikide loetelus on tehtud viga, alal ei asu niidu-kuremõõga, vaid hoopis niidu-asparherne kasvukoht.

Veel on lk 15 kirjas: „*Kavandatava tegevuse aladeks on merekeskkond, olemasolevad kaid ning tehislilikud rannikualad. Seetõttu maismaataimestik alad valdavaval osal kavandatava tegevuste maismaaladest puudub. Väga vähesel määral leidub maismaataimestikku sadamaala lõunapiiril (kinnistu 67401:001:0738 lõunapiiril) kuhu on kavas rajada nõlvakindlustuse tugimüür. Kuna sadamaala on täidetud ning puudub looduslik rannik pole antud paigas tegemist loodusliku taimkattega.*“ Juhime tähelepanu, et kui süvenduspinnase paigutamisel soovitakse kasutada Kermo kinnistu maismaa ala, tuleb ka selles osas KMH käigus analüüsida tegevuse mõju ranna kaitse eesmärkidele (LKS § 34) ja Natura elupaigatüüpidele, sh käsitleda seda tegevust konkreetse alternatiivina.

3. Lk 17 on kirjas: „*Eesti mereala planeeringu mõjude hindamise aruande (OÜ Hendrikson & Ko, 2021) kohaselt Väinamere veekvaliteedi seisundihinnang Rohuküla piirkonnas üldlämmastiku alusel hea, üldfosfori, fosfaatide ja anorgaanilise lämmastiku alusel väga halb. Selle põhjuseks on hinnatud maismaalt tulenev saastekoormus*“. Arvestades tegevuse mahtusid tuleb KMH aruandes analüüsida, kuivõrd võib toitaineid lisanduda süvendus- ja kaadamistöõde käigus.

Keskkonnamõju hindamisel tuleb käsitleda, kas kavandatav tegevus, sh pinnase paigutamine Kermo kinnistuga piirnevale merealele on kooskõlas Eesti Merestrateegia⁸ eesmärkidega. Eesti Merestrateegia kohaselt on Eesti mereala keskkonnaseisundit mõjutavaks surveteguriks mh tööd, mis mõjutavad merepõhja terviklikkust, hüdrograafilisi tingimusi ja

⁵ Kiri on registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 26.05.2023 nr 7-9/23/10354-2 all

⁶ LKS § 38 lg 4 p 2

⁷ LKS § 38 lg 4 p 5

⁸ Eesti merestrateegia meetmekava kinnitati 22.02.2023 keskkonnaministri käskkirjaga nr 16-7/23/5. Eesti merestrateegia materjalid kättesaadavad: <https://kliimaministeerium.ee/keskkonnakasutus/merestrateegia#iii-etapp-mereala-m> (14.06.2024)

kaldajoont. Merestrateegia üheks keskkonnamõjuks on, et merepõhja terviklikkus on tasemel, mis tagab ökosüsteemi funktsioneerimise ja struktuuri ning uueks sihiks on välja pakutud, et loodusliku merepõhja füüsilise kao, häiringu ja püsivate hüdrograafiliste muutuste pindala väheneb.

4. Ptk-s 4.6. on kirjas: „...põhjavee kaitse ja kasutamise abinõud vesikondade põhiselt on sätestatud veemajanduskavades (Rohuküla piirkonnas on asjakohane Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2015-2021)“. Järgmine lause: „Põhjavee kaitse ja kasutamise abinõud on sätestatud Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskavaga 2022-2027“. Asjakohaseks saab lugeda praegu kehtivat veemajanduskava, palume tekstis teha vastav parandus.
5. Lk 37 on kirjas: „Täiendavate rajatiste, eelkõige Lõunamuuli ja Ristmuuli ehitusega võib kaasneda mõju hüdrodünaamikale st lainetusele hoovuste liikumisele. Samuti ei saa välistada mõju setete liikumisele“. Lk 38 on kirjas: „Muulide tõttu väheneb lainetuse mõju ja muutub hoovuste režiim“. Lk 28 on uuringutena välja toodud heljumi leviku, lainetuse ja hoovuste matemaatiline modelleerimine. Täpsustame, et uuringutest lähtuvalt on KMH aruande käigus vajalik analüüsida võimalikke hüdrodünaamika muutusi, muutusi setete liikumises ja rannaprotsessides ja võimalikku mõju piirnevatele rannaaladele.
6. Lk 39 on kirjas: „Kokkuvõttes on linnualale avalduvate mõjude aspektist eelistatud alternatiiviks setete ladustamine Kapteni ja Kemo kinnistule“. Siiski kaadamiskohtade alternatiivide hulgas (lk 9-10) ei ole seda alternatiivina välja toodud, nimetatakse vaid, et arendaja kaalub võimalust. Seda peaks käsitlema alternatiivina. Kui kokkuleppe sõlmimine maaomanikuga on vähetõenäoline, on eksitav viidata sellele kui eelistatud alternatiivile.

Heltermaa sadama detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes⁹ (Lemma OÜ, 2024) käsitleti Heinlaiu kaadamisala vaid Heltermaa sadama laiendamise projekti raames ning ei ole selge, kas see sobiks kaadamiseks ka oluliselt suuremate mahtude korral, sh ei ole analüüsitud võimalikku koosmõju. Seda tuleb käsitleda käesolevas KMH aruandes või täiendada vastavalt Heltermaa sadama detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruannet.

Juhime tähelepanu, et 2024. aastal on täiendatud HELCOM juhendit *Guidelines for Management of Dredged Material at Sea*¹⁰. Juhendi tehnilises lisas I, on osas II toodud primaarsed saasteained: Cd, Cr, Cu, Pb, Hg, Ni, Zn, As, ΣPCB, ΣPAH ja TbT. Viimase kolme ühendi analüüsimisest saab loobuda, kui on olemas piisav eelnev info. Seega palume täiendada analüüsitavaid aineid nimekirja või lisada vastavad selgitused.

7. Programmi tuleb alusuuringutena lisada ka kalandusalane uuring, sest kalanduse riiklik andmekogumise programm ei pruugi mõjusid kalastikule täies mahus näidata. Seireprogramm kasutab seirealadena Matsalu ja Saarnaki seirepunkte, mis asuvad planeeritavast kaadamisalast vastavalt 20 ja 10 km kaugusel ning seal teostatakse ainult suvist seiret. Kuna planeeritavad kaadatavad mahud on väga suured, siis peaks kalandusalased uuringud läbi viima ka kaadamisala lähistel ning uuring peaks sisaldama nii kevadist kui ka sügisest seiret. Väga oluline on teostada sügisene seire merisiia kudeajal (oktoober-november), sest kaadamisala lähedusse jäävad ajaloolised siiakoelmud ümber Heinlaiu ja Kaevatsi.
8. Juhime tähelepanu, et Väinamere loodusala kaitstavatele elupaigatüüpidele (ptk-d 4.2.2 ja

⁹ KSH aruande eelnõu „Heltermaa sadama detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne“, koostaja Lemma OÜ, versioon 18.04.2024

¹⁰ <https://helcom.fi/wp-content/uploads/2024/03/HELCOM-Guidelines-for-Management-of-Dredged-Material-at-Sea.pdf>

7.5.1) on jäänud käsitlemata alal kaardistatud mereelupaigatüüp veealused liivamadalad (1110) (Tartu Ülikooli Mereinstituudi andmed, EELIS). Elupaigatüübi 1110 levikualale jääb likvideeritavate muulide piirkond, samuti piirneb sellega lõunamuul ning võib olla puutumus ka alternatiivse kaadamisalaga (joonis 3). KMH peab hindama mõju ka veealustele liivamadalatele (1110). Eesti Mereinstituudi Merepõhja elustiku ja elupaikade uuring Natura ja HELCOMi elupaigatüüpide leviku hindamiseks on loetletud ka KMH alusuuringute nimistus (ptk 5.1).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Ester Pindmaa
peaspetsialist juhataja ülesannetes
keskkonnakorralduse büroo

Elviira Vanatare 511 9817 (keskkonnakorraldus)
elviira.vanatare@keskkonnaamet.ee

Kai Ginter 5699 4373 (meri)
kai.ginter@keskkonnaamet.ee

Märt Kesküla 523 4410 (vee-elustik)
mart.keskula@keskkonnaamet.ee

Helerin Lilleleht 5680 2117 (looduskasutus)
helerin.lilleleht@keskkonnaamet.ee

Elle Puurmann 517 4811 (kaitseplaneerimine)
elle.puurmann@keskkonnaamet.ee

Ilona Lepik 520 1087 (loodushoid)
ilona.lepik@keskkonnaamet.ee